

IWONA SZEWCZAK

Katedra Pedagogiki Chrześcijańskiej KUL

PIOTR MAGIER

Katedra Pedagogiki Ogólnej KUL

UDZIAŁ INSTYTUTU PEDAGOGIKI
KATOLICKIEGO UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO
JANA PAWŁA II
W PROJEKCIE „PROCORA PS”

W okresie od listopada 2007 do października 2008 Instytut Pedagogiki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II jako partner uczestniczył w Międzynarodowym Projekcie Badawczym Leonardo da Vinci – PROCORA PS (Programme Communautaire de Recherche-Action sur la Prevention Specialisee – Zintegrowany Program Prewencji Wyspecjalizowanej w oparciu o Badania w Działaniu).

W ramach Instytutu Pedagogiki, decyzją ówczesnego dyrektora Instytutu – ks. prof. Mariana Nowaka, powołany został zespół koordynujący pracę w ramach projektu. W skład zespołu weszły następujące osoby: ks. prof. Marian Nowak, dr Ewa Domagała-Zyśk, mgr Agnieszka Linca, mgr Jolanta Mazur, mgr Iwona Szevczak, dr Piotr Magier.

Partnerzy

W programie wzięli udział partnerzy z trzech krajów europejskich: Francji, Niemiec i Polski. Każdy kraj reprezentowany był przez podmioty działające w trzech różnych obszarach. Pierwszym podmiotem w ramach poszczególnych grup narodowych były organizacje społeczne prowadzące działalność na rzecz osób zagrożonych marginalizacją społeczno-kulturową (nieostosowanych społecznie). Drugi stanowiły instytucje naukowo-badawcze, uniwersytety i szkoły wyższe. Trzeci podmiot to jednostki administracji publicznej na szczeblu samorządowym lub rządowym.

Ze strony Francji w projekcie uczestniczyli: Komitet Ochrony Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Departamentu Mozela, Regionalny Instytut Pracy Socjalnej z Metz (IRTS de Lorraine), Regionalna Dyrekcja Spraw Sanitarnych i Socjalnych Regionu Lotaryngii, Narodowy Komitet Związku Stowarzyszeń Prewencji Wyspecjalizowanej.

Niemieckimi partnerami projektu były: „Kids & Co” – Stowarzyszenie Wspierania Dzieci i Młodzieży w Berlinie; Stowarzyszenie Młodzieży „Roter Baum” w Berlinie; Urząd Opieki nad Nieletnimi Miasta Berlin oraz Wyższa Szkoła Zawodowa im. Alice Salomon w Berlinie.

Ze strony polskiej program realizowali: Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo; Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II oraz Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie.

Podmiotem prowadzącym projekt był: Komitet Ochrony Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Departamentu Mozela, pilotowany przez dyrektora CMSEA – Arsene Amen.

Cele projektu

Inspiracją dla powstania projektu były programy międzynarodowych wymian młodzieży uprzednio realizowane przez: Komitet Ochrony Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Departamentu Mozela, „Kids & Co” – Stowarzyszenie Wspierania Dzieci i Młodzieży w Berlinie oraz Fundację Szczęśliwe Dzieciństwo z Lublina. W trakcie ich przebiegu zauważono szereg rozbieżności kulturowych, m.in. w zakresie tradycji narodowości, religijnych, sposobów komunikowania, wpływających na przebieg i efekty pracy wychowawczej podejmowanej w trakcie wspomnianych wymian. Próba zrozumienia zależności między przebiegiem pracy wychowawczej a istniejącymi różnicami kulturowymi spowodowała powstanie projektu, mającego na podstawie badań naukowych (metodą badań w działaniu) doprowadzić do opisu i wyjaśnienia owych zależności, a w konsekwencji do usprawnienia pracy wychowawców w trakcie wymian.

Wyjściowe cele projektu PROCORA zostały rozszerzone w trakcie jego przygotowywania. Program skierowano do osób zaangażowanych w pracę z młodzieżą niedostosowaną społecznie, zarówno pracowników socjalnych, studentów, jak i wolontariuszy. Za odbiorców projektu uznano również osoby pracujące w instytucjach szkolących pracowników socjalnych oraz sprawujących nadzór nad realizacją wymian międzynarodowych dzieci i młodzieży.

PROCORA realizowała zatem dwa cele: pierwszy, węższy – określenie optymalnych warunków planowania i realizacji wymian młodzieżowych, oraz drugi, szerszy – porównanie sposobu kształcenia i pracy pracownika socjalnego w poszczególnych krajach partnerskich. Realizacja celu drugiego związana była z opracowaniem zespołu wskazówek dotyczących osoby pracownika (jego kompetencji, wiedzy, sposobu kształcenia), które to wskazówki byłyby przydatne dla tworzenia modelu kształcenia europejskiego pracownika socjalnego oraz dla oceny przydatności francuskiego, pozauniwersyteckiego modelu nabywania uprawnień zawodowych w tym zakresie, poprzez system administracyjnej oceny (egzaminów, świadectw, certyfikatów) posiadano doświadczenia i wiedzy zawodowej (ECVET).

Przebieg

W ramach PROCORA PS wszystkie trzy grupy podmiotów realizowały specyficzne dla siebie cele. Głównym zadaniem instytucji społecznych była organizacja wymian międzynarodowych młodzieży oraz spotkań grupy pilotażowej (pracowników socjalnych/wychowawców z pracownikami naukowymi/badaczami). Organizacje administracji publicznej sprawowały nadzór nad realizacją projektu. Zadaniem instytucji naukowo-badawczych był opis, wyjaśnianie i pedagogiczna ocena sytuacji, które zaistniały podczas wymian młodzieży, oraz tworzenie dokumentacji projektu.

W trakcie realizacji projektu miały miejsce następujące spotkania robocze – wymiany młodzieży, seminaria i spotkania grupy pilotażowej: 5-9 listopada 2007 – Metz; 11-14 lutego 2008 – Berlin; 20-22 sierpnia 2008 – Berlin; 13-20 kwietnia 2008 – Motycz; 3-6 czerwca 2008 – Lublin; 8-12 września 2008 – Berlin.

Podstawy badawcze i rezultaty

Teoretyczną płaszczyznę (paradygmat) dyskusji stanowiła koncepcja pedagogiczna Filipa Meirieu. Wychodząc z założenia o różnorodności teoretycznych, aksjologicznych, światopoglądowych oraz metodycznych podejść do wychowania, reprezentowanych przez partnerów projektu, jako wspólną bazę teoretyczną przyjęto koncepcję wskazującą na trzy podstawowe składniki modelu wychowania: element teoretyczno-naukowy, aksjologiczny i praktyczny. Świadomość treściowych różnic w tych aspektach oraz potrzeba ich „równoważenia” pozwoliła na prowadzenie rzeczowych dyskusji wśród partnerów projektu.

W projekcie jako metoda badawcza zastosowana została metoda badań w działaniu. Oprócz celu poznawczego badania w działaniu służyły rozwiązywaniu problemów interpersonalnych, problemów praktyki pedagogicznej. Możliwe było to dzięki ścisłej współpracy badaczy (przedstawicieli instytucji naukowo-badawczych) i praktyków (pracowników socjalnych/wychowawców) w procesie badawczym¹. W trakcie wymian międzynarodowych badacze bezpośrednio ingerowali w praktykę, nie tylko poznawali, lecz również tworzyli praktykę wychowania.

Dzięki wzajemnej otwartości, metodycznym formom realizacji, równoprawnej współpracy praktyków i badaczy, jasnemu podziałowi zadań między podmioty oraz systematycznemu informowaniu się, udało się uzyskać satysfakcjonujące produkty końcowe w postaci trzech dokumentów: *Wykazu kompetencji zawodowych*, *Przewodnika dobrych praktyk* i *Kroniki*².

W *Wykazie kompetencji zawodowych* zostały przedstawione pożądane kompetencje oraz opisane metody pracy pracownika socjalnego/wychowawcy wymian międzynarodowych. *Wykaz* zawiera zbiór kryteriów i wskaźników, służących ocenie prowadzonej przez pracownika socjalnego działalności.

Drugim produktem projektu jest *Przewodnik dobrych praktyk*, który stanowi uzupełnienie *Wykazu kompetencji zawodowych*. Zawiera naukową, pedagogiczną analizę

¹ Por. H.-H. K r ü g e r, *Einführung in Theorien und Methoden der Erziehungswissenschaft*, Opladen&Farmington Hills 2006, s. 189-193.

² Treści dostępne na stronie projektu: www.procora.org; oraz na nośnikach CD.

procesu projektowania i realizacji wymian międzynarodowych jako jednej z metod pracy z młodzieżą zagrożoną marginalizacją społeczną. Stanowić może pomoc dla mało doświadczonych pracowników socjalnych oraz narzędzie kontrolne dla własnych działań prowadzonych przez profesjonalistów.

Kronika natomiast to zbiór sprawozdań i artykułów, zarówno naukowców, jak i wychowawców, stanowiący czasowy opis wydarzeń i problemów pojawiających się w trakcie przebiegu projektu PROCORA PS.

Prócz wymiernych, bezpośrednich efektów projektu (wprowadzeniu rezultatów badawczych w system istniejących wymian międzynarodowych prowadzonych przez partnerów projektu, zdobyciu doświadczenia w zastosowaniu nowej metody analizy i oceny praktyki zawodowej, obudzeniu zainteresowania organizacją seminariów opartych na założeniach koncepcji badań w działaniu, stworzeniu portalu internetowego, na którym systematycznie zamieszczano kroniki badań i sprawozdania pośrednie) PROCORA PS przyniosła także dodatkowe, pośrednie korzyści. Z pozycji Instytutu Pedagogiki KUL jest to: nawiązanie współpracy z ASFH w Berlinie, zarówno na poziomie wymiany studentów, jak i współpracy naukowej (m.in. udział pracowników Instytutu Pedagogiki – mgr Iwony Szewczak i dr. Piotra Magiera w konferencji naukowej „ASFH Partnership Conference 2008”, zorganizowanej przez Alice Salomon Hochschule z okazji stulecia istnienia uczelni w Berlinie, w dniach 20-21 października 2008) oraz plany realizacji dalszych przedsięwzięć trójstronnych (francusko-niemiecko-polskich) o charakterze badawczym i dydaktycznym.

KS. CZESŁAW GALEK

Katedra Pedagogiki WSZiA w Zamościu

MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM:
„BISKUP LUBELSKI MARIAN LEON FULMAN
– PEDAGOG TRUDNYCH LAT”,
Lublin, 13 stycznia 2009 r.

Jednym z najwybitniejszych biskupów polskich w okresie międzywojennym był ordynariusz lubelski Marian Leon Fulman. Był pierwszym biskupem konsekrowanym w Polsce niepodległej. Jako kapłan, a następnie biskup opublikował dużo książek i artykułów o treści religijno-moralnej, a także instrukcji odezwy i listów pasterskich. Dzisiejszego badacza jego działalności duszpasterskiej i spuścizny piśmienniczej uderza obszerność tematyki, którą się zajmował. Tym bardziej że wiele jego prze-